

Kommunal- og distriktsdepartementet
digitaliseringsstrategi@kdd.dep.no

Vår saksbehandler / tlf.	Vår ref.	Deres ref.	Sted
Trine Paus / 472 36 759	23/8133		Oslo, 29.11.2023

Innspill til ny nasjonal digitaliseringsstrategi

Forskningsrådet takker for muligheten til å gi innspill til regjeringens arbeid med ny nasjonal digitaliseringsstrategi, og bifaller målet om at strategien skal gi sterkere samordning og utvikling av en helhetlig politikk som går på tvers av offentlig og privat sektor.

Digitalisering og digital transformasjon foregår i alle deler av samfunnet og har vært drevet fram av store investeringer i forskning og innovasjon. Produktivetsgevinstene har vært enorme og digitaliseringen har medført vedvarende endring av en rekke samfunnsforhold med virkninger og effekter som vi ennå ikke overskuer. **Forskningsrådet anbefaler at forskning blir omtalt i et eget kapittel i digitaliseringsstrategien**, der blant annet følgende momenter løftes frem:

Digitaliseringen må være forskningsbasert

Digitaliseringen har ført til et økende nasjonalt behov for IKT-kompetanse og økt behov for digital kompetanse som en del av all utdanning. Digital kunnskap og kompetanse er en forutsetning for å kunne holde tritt med utviklingen og kapitalisere på den, både på individ-, organisasjons- og samfunnsnivå. Norge har, og må fortsette å bygge, internasjonalt ledende forskningsmiljøer som kan bidra til å utvikle gode, trygge løsninger basert på ny teknologi og oppdatert teknologikunnskap. Nye digitale løsninger må håndteres etisk, sikkert, likeverdig og demokratisk, og ikke skape ulikhet, utenforskap eller digitale kløfter. Vi må ha kunnskap om digitaliseringens positive og negative konsekvenser for samfunn og individ langs mange dimensjoner. Aktører i privat og offentlig sektor som tar del i tverrfaglige samarbeid med forskningsmiljøene, er de som er best rustet for digitaliseringen gjennom tilgang til den beste kunnskapen og kompetansen på området. Dette innebærer blant annet tilgang til forskningsbaserte metoder for planlegging av digitaliseringsprosjekter, forskning på muligheter, utfordringer og risiko ved digitalisering, ansvarlig utvikling av selve teknologien og implementeringen av den, læring gjennom følgeforskning og forskning på sosiale, økonomiske og miljømessige effekter av digitaliseringen, inkludert effektene av nye forretningsmodeller.

Norge må ha nasjonal kunnskaps- og kompetanseberedskap

For å sikre en robust digitaliseringsstrategi, er det essensielt at Norge har kunnskaps- og kompetanseberedskap både for ny, uforutsett utvikling innenfor digital teknologi, for ikke-intenderte virkninger og effekter av digitaliseringen og for alvorlige hendelser som påvirker digitaliseringen. Fremtiden blir sjelden som forventet, og vi må bli selvforsynte på kunnskap, teknologi og kompetanse som gjør det mulig å identifisere, forstå og håndtere de situasjoner vi til enhver tid står i. Langsiktig grunnleggende forskning, der kunnskap bygges sten på sten, er nødvendig for å utvikle en bred kunnskapsbase som gjør oss i stand til å møte fremtiden. Norge må ha gode forskningsmiljøer som kan arbeide langsiktig, men som også kan respondere raskt i samarbeid med eksisterende nettverk, slik at vi kan handle på kort varsel, enten det betyr å gripe nye muligheter eller bidra raskt når krisene inntreffer. Kunnskapsutviklingen må ligge i forkant når ny digital teknologi endrer innovasjons- og produksjonsprosessene i privat og offentlig sektor.

Internasjonalt samarbeid er en forutsetning for å lykkes

Internasjonalt samspill og samarbeid om forskning og innovasjon forsterker og videreutvikler den nasjonale innsatsen og gir tilgang til kunnskap, nettverk, infrastruktur, teknologier, verdikjeder og markeder. Skal Norge lykkes med digitaliseringen, er det avgjørende at vi deltar på internasjonale forsknings- og innovasjonsarenaer, ikke minst innenfor Norden og EU, men også utenfor Europa. Norge er et åpent samfunn med en åpen økonomi. Forskning og kunnskapsutvikling for nasjonale forhold må derfor ses i sammenheng med globale hendelser og utviklingstrekk. Norge har også et ansvar for å bidra til den globale kunnskapsbasen og forskningsinnsats for bærekraftig utvikling i hele verden, inkludert økt endringskapasitet i lavinntektsland.

Data må håndteres forsvarlig

En del av utviklingen er at det skapes stadig større mengder data. Tilstrekkelig regnekraft med minst mulig ressursbruk må være ambisjonen, og sikkerhet ved innhenting, lagring, prosessering, bruk og deling av data må ivaretas, herunder personvernet. Åpenhet, forklarbarhet, pålitelighet, tillit og etiske hensyn må vektlegges når data samles og brukes. For å bidra til digital omstilling, må mer offentlige data gjøres tilgjengelig for næringslivet til utvikling av nye tjenester og verdiskaping. Utviklingen understreker behovet for å redusere digital risiko, og digital suverenitet er stadig viktigere. Norge trenger mer kunnskap om forsvarlig dataforvaltning og -håndtering. Også utbygging av nødvendig e-infrastruktur må være en nasjonal prioritering.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Mari Sundli Tveit
administrerende direktør